

İlkokul Programında Yer Alan Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersinin Bazı Avrupa Ülkelerindeki Benzer Dersler İle Karşılaştırılması

DOI NO: 10.5578/jss.66931

Geliş Tarihi: 13.02.2017

Kabul Tarihi: 05.06.2018

Süleyman CAN*

Gözde ÇAVA KURU**

Özet

Okulda en önemli öğrenme araçlarından birisi olan oyun ve fiziki etkinlikler öğrencilerin bedensel ve fiziksel beceri gelişimine katkıda bulunmanın yanı sıra, kendine güvenmeyi, mutluluğu sağlayarak ruh sağlığını korumayı ve derslerde başarıyı sağlamayı amaçlamıştır. Ülkemizde ve dünyada okul öncesinden yükseköğretime kadar, çeşitli kademelerde oyun ve fiziki etkinlikler eğitime yönelik derslere rastlanmaktadır. 2012-2013 eğitim-öğretim yılında 4+4+4 kesintili eğitim sistemi ile birlikte 1- 4. sınıflara “Oyun ve Fiziki Etkinlikler” dersi uygulamaya konulmuştur. Çalışmanın amacı; Türkiye’deki Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersinin Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya’daki benzer derslerin karşılaştırmalı olarak analiz edilmesidir. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre; Türkiye’de uygulanmakta olan Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersi ile Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya da uygulanmakta olan Beden Eğitimi ve Spor dersleri benzerlik göstermektedir.

Anahtar Kelime: *Oyun ve Fiziki Etkinlikler, Beden Eğitimi, İlkokul, Avrupa Ülkeleri*

Comparison of the Play and Physical Activities Course in the Elementary School Program with Similar Courses from Some European Countries

Abstract

One of the most important tools of learning at school, play and physical activities aim to contribute to the development of students’ bodily and physical skills as well as to enhance their self-confidence, happiness, mental health and academic achievement. In our country and in the world, courses of play and physical activities can be found in different levels of schooling from pre-school to higher education. When the primary and secondary education was reconstructed as 4+4+4 in Turkey in 2012-2013, the course of “Play and Physical Activities” was incorporated into the curricula of the 1st, 2nd, 3rd and 4th grades at elementary education. The purpose of the

* Doç. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, scan@mu.edu.tr

** Öğretmen, MEB, cavagozde@gmail.com

current study is to conduct an analysis of the Play and Physical Activities Course through comparison with similar courses from Germany, France, England and Italy. To this end, the study employed literature review, one of the qualitative research methods. The findings of the study revealed that the Play and Physical Course in Turkey shows some similarities to Physical Education and Sports Courses in Germany, France, England and Italy.

Keywords: *Play and Physical Activities, Physical Education, Elementary School, European Countries*

Giriş

Günümüzde sosyal, ekonomik bilimsel alanlarda hızla değişen ve gelişen dünyada bilginin ezberlenmesinin yerine elde edilmiş bilginin uygulamaya geçirilmesi kabul görmektedir. Bu gelişme sonucunda dünyada eğitim programlarının da geliştirilmesi kaçınılmazdır. Ülkeler ihtiyaçları doğrultusunda ülke politikasına uygun eğitim programları ve buna bağlı olarak her derse yönelik öğretim programı geliştirir. Her ülke eğitim programını içinde bulunduğu toplumun sosyal, ekonomik, kültürel yapısından ve politik karar verme mekanizmalarına egemen olan güçlerin çıkarlarından kaynaklı programlarını sürekli değiştirmektedir. Bu durum ülkelerin eğitim sistemlerinde değişimlerin yaşanmasını gerekli kılmaktadır. Ülkemizde, 1997-1998 eğitim-öğretim yılından bu yana ilköğretimde 8 yıllık zorunlu eğitim uygulanmaktaydı; ancak 2012 yılında yapılan bir değişiklikle zorunlu eğitim 12 yıla çıkartıldı ve 4+4+4 şeklinde kesintili olarak uygulanmaya başlandı. Bunun sonucunda 4+4+4 kesintili eğitim sistemi ile birlikte pek çok değişiklik de yapılmıştır. Yapılan en son değişiklik ile 1.- 4. sınıflar “Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi (OFE)” öğretim programı hazırlanmıştır (MEB, 2012a). Her ne kadar ders adları farklı da olsa Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersi ile Beden Eğitimi dersi kazanımları yönünden benzerlikler göstermektedir. Ancak bu durum iki dersin tamamen birbirinin aynısı olduğu anlamını taşımamaktadır. Her şeyden önce bu dersin ana kazanımları öğrencilere genellikle oyun yoluyla verilmektedir. Bakanlığın bu ders için hazırladığı öğretim programı incelendiğinde, dersin dayandığı temel ilkelere ilk sırayı “Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersi, oyun yoluyla öğrenme temellidir.” maddesi almaktadır (MEB, 2017: 10). Oyun ve Fiziki Etkinlik dersinin, öğrenci gelişimini oyun yoluyla sağladığı düşünülmektedir.

Dünyada oyun ve oyuncağın geçmişinin, insanlık tarihi kadar eski olduğu arkeologların yaptığı çalışmalarda ortaya konmuştur. Oyunun ve oyuncağın eskiliği insanın var olduğu zamana dayanır (Göde ve Susar, 1997: 41). Arkeolojik araştırma ve yazılı belgeler günümüzde oynanan oyunları 2000 yıl ve daha öncesine dayandırmaktadır. Örneğin, “Sek sek” gibi oyunların izine Roma harabelerinde de rastlanmaktadır. Benzer bir şekilde, “tura oyunu, topaç çevirme, saklambaç, denizin üzerinde taş kaydırma oyunu,

çatal-matal, körebe” ve benzeri türden oranlama oyunları çok eskiden beri oynanan oyunların önemli olanlarıdır. Eski Mısır’da bulunan Orta krallık dönemi duvar resimlerinde oyun tahtası üzerinde oynanan oyunlar, sıçrama oyunları, yine İ.Ö. 2600 yılında Mısır’da Ak-hor mezarında bulunan duvar resminde bir kız el vuruşma oyunu oynarken gösterilmektedir. Bazen isimlendirmelerde değişiklik olsa da, bu oyunlar ülkeden ülkeye benzer şekillerde ve materyallerle oynanmaktadır (Öğüt, 2010: 29).

Oyunun geçmişi eski zamanları kapsadığından oyunla ilgili çok değişik görüşler, tanımlar ileri sürülmüştür. Bu da insanların yaşadığı çevre, içinde bulunduğu durum, gelenek – görenek ve dini inanç vb. gibi faktörlerle de ilişkilidir. Bütün bu görüşlerin ortak noktası ise oyunun çocuk için en önemli uğraş olduğudur. Oyunlar, çocukların kendi seçtikleri (hiç değilse grupta ki belli önderlerin seçtiği) ve kendilerine göre sağlam kuralları olan eylemlerdir (Ulutaş, 2011: 237). Çağdaş bir yaklaşımla ise oyun, çocuğun kendi kendini ifade edebildiği, yeteneklerini fark ettiği, yaratıcı potansiyelini kullanabildiği, dil, zihin, sosyal, duygusal ve motor becerilerini geliştirebileceği önemli bir fırsattır. Oyun, hayatın her evresinde ama özellikle erken çocukluk ve çocukluk dönemlerinde öğrenmeyi öğrenmek için kullanılan bir araçtır. Bütün bu görüşler doğrultusunda, çocukların eğitiminde ve gelişiminde oyunun bir araç olarak kullanılmasının gerekliliği çokça bilinen bir gerçektir. Aynı zamanda öğrenme ortamında beklenen öğrenci-öğretmen verimliliğinin de oyun sayesinde artacağı muhakkaktır (Öğüt; 2010: 34). Bu bağlamda oyunun çocuğa faydalarını şöyle özetleyebiliriz (Engin, Seven ve Turhan, 2004: 114; Er,2008: 304):

- 1) Çocuğun hayal gücünü geliştirir.
- 2) Dil gelişimini sağlar.
- 3) Bireyler arası etkileşimi sağlar.
- 4) Çocuğun kendi bedenini tanımasını sağlar.
- 5) Dikkatini toplamasını sağlar.
- 6) Çocuğun çevreyi gerçek yönleriyle tanımasını ve araştırmasını sağlar.
- 7) Karar verme ve mantık yürütme yeteneğini geliştirir.
- 8) Çocuğun fazla enerjisini olumlu yönde kullanmasını sağlar.
- 9) Birçok kural oyun aracılığı ile kolaylıkla öğrenilir.
- 10) Öğrenme etkinliklerine genişlik kazandırır.
- 11) Sınıftaki durgunluk ortamının yerini öğrenci aktivitelerine dayanan etkinlikler alır.

Oyun ve fiziki etkinlikler dersinin amacı; öğrencilerin oyun ve fiziki etkinlikler yolu ile yaşamları boyunca kullanacakları temel hareketler, aktif ve sağlıklı yaşam becerileri, kavramları ve stratejileri ile birlikte bunlarla ilişkili

yaşam becerilerini geliştirerek bir sonraki eğitim düzeyine hazırlamaktır (MEB, 2012b: 7). Dolayısıyla ülkelerin ihtiyaç duyduğu nitelikteki bireyleri yetiştirebilmek için oyun ve fiziki etkinlikler dersinin önemli bir etkisi olduğu değerlendirilebilir. Ayrıca Avrupa ülkelerinde benzer ders olarak yer alan beden eğitimi dersinin önemini ve etkisini Avrupa ülkeleri de kabul etmektedir. Beden Eğitimi dersi, bütün Avrupa'da ilk ve alt ortaöğretim kademelerinde zorunlu olup, ana öğretim programının önemli bir parçasıdır. Ülkeler de aynı şekilde spor ve fiziksel etkinliklerin boş zamanı yararlı bir biçimde değerlendirme yolu olduğunun altını çizmişlerdir (Eurydice Raporu, 2013). Buradan hareketle bu çalışmanın amacı; Türkiye'deki İlkokul Programında yer alan oyun ve fiziki etkinlikler dersinin bazı Avrupa ülkelerindeki benzer derslerle karşılaştırılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada elde edilen sonuçlar; Türkiye'nin ilkökuller kademesindeki oyun ve fiziki etkinlik ders programlarının yeniden yapılandırılmasını ve güçlendirilmesini destekleyeceği, konu ile ilgili yeni çalışmalara ışık tutacağından dolayı oldukça önemlidir. Bunun için araştırmanın problem durumu ise şöyle belirlenmiştir: "Türkiye'deki İlkokul Programında yer alan Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersinin bazı Avrupa ülkelerindeki (Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya) benzer derslerle benzerlik ve farklılık gösteren yönlerini ortaya koymaktır." Bu problem doğrultusunda araştırmanın alt problemleri şunlardır:

- 1) Türkiye' deki Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersi Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya' da nasıl isimlendirilmiştir?
- 2) Türkiye' deki Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersi Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya' da benzer derslerde ulaşılmak istenilen hedefler nelerdir?
- 3) Türkiye' deki Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersi Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya' da ki benzer dersine ayrılan süre ne kadardır?
- 4) Türkiye' deki Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersi Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya' da benzer derslerde yapılan etkinlikler nelerdir?
- 5) Türkiye' deki Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersi Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya' da benzer dersinde sorumlu (öğretici olarak) olan kimlerdir?
- 6) Türkiye' deki Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersi Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya' da benzer derslerin dersinde öğrenciler nasıl değerlendirilir?
- 7) Türkiye' deki Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersi Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya' da benzer derslerden öğrenciler nasıl muaf olmaktadır?

1. Yöntem

1.1. Araştırma modeli

Araştırmada, Türkiye' deki Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersi Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya'daki benzer derslerin karşılaştırılması amacıyla nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Nitel araştırma deseni içerisinde yer alan doküman incelemesi tekniği kullanılarak araştırma gerçekleştirilmiştir. Doküman incelemesi araştırmada hedeflenen olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 191).

1.2. Verilerin toplanması ve veri kaynakları

Araştırma verileri yerli ve yabancı literatür taraması yapılarak elde edilmiştir. Literatür taraması; veri toplama, toplanan verinin öneminin tartışılması, problemle ilişkisinin kurulması ve bilginin sınıflandırılması aşamalarından oluşan bir süreçtir. Teknikte verilerin var olan kaynak, doküman ve belgeler vb. incelenerek toplanması amaçlanır (Balcı 2016: 221; Karasar 2015: 229). Ülkelerin programlarına ulaşmak için araştırma grubu içerisinde yer alan ülkelerin Eğitim Bakanlıklarının internet sayfaları incelenmiş, buradan ilgili olan araştırmanın amacına uygun program elde edilmiştir. Veri kaynağı olarak tespit edilen ülkelerin programları kullanılmıştır.

1.3. Verilerin analizi

Araştırmada elde edilen veriler, araştırmanın amaçları doğrultusunda belirlenen kriterlere göre betimsel analiz yaklaşımı kullanılarak çözümlenmiştir. Betimsel analiz yaklaşımı, verilerin araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre organize edilmesine ve görüşmede kullanılan sorular veya boyutlar dikkate alınarak sunulmasına imkan vermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 243). Bu doğrultuda elde edilen veriler seçilmiş, düzenlenmiş, benzerlikler ve farklılıklar bir araya getirilmiş, karşılaştırılmış olup, buna göre de yorumlanmıştır. Verilerin analizi yapılırken araştırmacılar tarafından kodlamalar yapılmış, daha sonra araştırmacılar arasında kodlamalara ilişkin güvenilirlik hesaplanmıştır. Araştırmacılar arası güvenilirlik 0.82 olarak belirlenmiştir.

2. Bulgular

Bu bölümde, Türkiye' deki Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersi ile Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya'daki benzer dersler incelenmektedir. Araştırmadan elde edilen bulgular aşağıda yer almaktadır:

Tablo 1. Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Türkiye' deki Benzer Derslerin İsimlendirilmesi

Ders İsimleri	
Almanya	Spor
Fransa	Beden Eğitimi ve Spor
İngiltere	Beden Eğitimi
İtalya	Beden Eğitimi
Türkiye	Oyun ve Fiziki Etkinlikler

Tablo 1 incelendiğinde Türkiye'de ilkökul programlarında uygulanan Oyun ve Fiziki etkinlikler dersi Avrupa ilkökul programında farklı isim olarak uygulanmaktadır. Almanya'da Spor, Fransa'da Beden Eğitimi ve Spor, İngiltere'de Beden Eğitimi, İtalya'da Beden Eğitimi olarak isimlendirildiği görülmektedir.

Tablo 2. Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Türkiye' deki Benzer Derslerin Amaçları

Derslerin Amaçları	
Almanya	Nitel Amaçlar
Fransa	Nitel- Nicel Amaçlar
İngiltere	Nitel- Nicel Amaçlar
İtalya	Nitel Amaçlar
Türkiye	Nitel- Nicel Amaçlar

Ulusal amaçlar gibi öğrenme çıktıları da fiziksel, kişisel ve sosyal gelişimle ilgili becerileri kapsamakta ve sağlıklı bir yaşamın önemini altını çizmektedir. Bu bağlamda Tablo 2 incelendiğinde Almanya ve İtalya' da dersinin amacının nitel amaçlar olduğu görülmektedir. Fransa, İngiltere ve Türkiye'de nitel- nicel amaçlar yer aldığı görülmektedir. Burada amaçların bütününde bir benzerlik olduğunu söylemek olasıdır.

Tablo 3. Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Türkiye' de Benzer Derslere Ayrılan Süreler

İlkokul Haftalık Ders Saati							
	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	Toplam
Almanya	2 saat	3 saat	3 saat	3 saat	-	-	11 saat
Fransa	9 saat		11 saat			-	20 saat
İngiltere	1 saat 30 dk	1 saat 30 dk	2 saat	2 saat	2 saat	2 saat	11 saat
İtalya	2 saat	2 saat	2 saat	2 saat	2 saat	-	10 saat
Türkiye	5 saat	5 saat	5 saat	2 saat	-	-	17 saat

*Bu tabloda değerlendirme; ülkelerde zorunlu olan İlkokul sınıf programına göre yapılmıştır.

Tablo 3 incelendiğinde ülkelere göre ders süreleri yer almaktadır. Almanya'da İlkokul programında yer alan Spor dersinin toplam süresi 11 saattir. Fransa'da İlkokul programında yer alan Beden Eğitimi ve Spor dersinin toplam süresi 20 saattir. İngiltere'de İlkokul programında Beden Eğitimi dersinin toplam süresi 11 saattir. İtalya'da İlkokul programında Beden Eğitimi dersinin toplam süresi 10 saattir. Türkiye' de ise İlkokul programında yer alan Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersinin toplam süresi 17 saattir. Bu sonuçlar ışığında toplam ders süresi sıralamasına baktığımızda; Fransa (20), Türkiye (17), Almanya ve İngiltere (11), İtalya (10) şeklinde sıralandığını görmekteyiz.

Tablo 4. Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Türkiye' de Benzer Derslerde Yapılan Etkinlikler

Derslerde Yapılan Etkinlikler	
Almanya	Yüzme, jimnastik, oyun, dans, atletizm
Fransa	Yüzme, Açık hava ve macera, jimnastik, oyun, dans, atletizm
İngiltere	Yüzme, Açık hava ve macera, jimnastik, oyun, dans, atletizm
İtalya	Okul özerkliği
Türkiye	Okul özerkliği

Tablo 4 incelendiğinde Almanya'da yüzme, jimnastik, oyun, dans, atletizm etkinliklerin yapıldığı görülmektedir. Fransa ve İngiltere'de yüzme, açık hava ve macera, jimnastik, oyun, dans, atletizm etkinliklerin yapıldığı görülmektedir. İtalya ve Türkiye'de ise etkinliklerin Öğretim Programı içeriğine bağlı olarak okul özerkliğine (okulun kararına) bırakıldığı görülmektedir (Eurydice Raporu, 2013). Bunun yanında İtalya ve Türkiye'de bu derslerin uygulanışında, okulun sahip olduğu eğitim – öğretim ortamının da önemli ve etkili olduğunu söylemek olasıdır.

Tablo 5. Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Türkiye' de Benzer Dersleri Yürütmekle Sorumlu Olan Öğretmenler

Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersinde Sorumlu Olan Öğretmenler	
Almanya	Sınıf Öğretmeni
Fransa	Sınıf Öğretmeni
İngiltere	Okul Özerkliği
İtalya	Sınıf Öğretmeni
Türkiye	Sınıf Öğretmeni

Tablo 5 incelendiğinde, Almanya, Fransa, İtalya ve Türkiye'de dersler sınıf öğretmenleri tarafından yürütülmektedir. İngiltere'de ise dersler sınıf öğretmeni mi yoksa uzman öğretmen tarafından yürütüleceği konusunda okullar karar verebilmektedir. Burada benzer dersleri yürütmekle sorumlu olan öğretmenleri açısından ülkeler arasında büyük bir benzerlik olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Türkiye' de Benzer Derslerde Öğrencilerin Değerlendirilme Biçimleri

Derslerde Öğrencilerin Değerlendirilmesi	
Almanya	Genel değerlendirme, Sene sonu değerlendirme
Fransa	Merkezi değerlendirme ölçekleri, Genel değerlendirme
İngiltere	Merkezi değerlendirme ölçekleri, Biçimlendirici değerlendirme, Sene sonu değerlendirme
İtalya	Genel değerlendirme, Biçimlendirici değerlendirme, Sene sonu değerlendirme
Türkiye	Genel değerlendirme, Biçimlendirici değerlendirme, Sene sonu değerlendirme

Tablo 6 incelendiğinde, Almanya'da Spor dersinin genel değerlendirme ve sene sonu değerlendirme, Fransa'da Beden Eğitimi ve Spor dersinin merkezi değerlendirme ölçekleri ve genel değerlendirme ile değerlendirildiği, İngiltere'de Beden Eğitimi dersinin merkezi değerlendirme ölçekleri, biçimlendirici değerlendirme, sene sonu değerlendirme ile değerlendirildiği. İtalya'da Beden Eğitimi dersinin genel değerlendirme, biçimlendirici değerlendirme ve sene sonu değerlendirme ile değerlendirilmektedir. Türkiye'de ise genel değerlendirme, biçimlendirici değerlendirme ve sene sonu değerlendirme ile değerlendirildiği görülmektedir. Dolayısıyla tüm ülkelerde benzer değerlendirmelerin yapılmakta olması sonucunda, derse gerekli önemin verildiğini söylemek olasıdır. Bunun da benzer derslerde çoğunlukla gösteri metoduyla birlikte yaparak-yaşayarak öğrenme metodunun uygulanmasından kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Tablo 7. Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Türkiye' de Benzer Derslerde Öğrencilerin Muaf Olma Durumları

Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersinde Öğrencilerin Muafiyet Durumları	
Almanya	Geçici durumlar için ebeveyn talebi, daha uzun durumlar için sağlık raporu
Fransa	Geçici durumlar için ebeveyn talebi, daha uzun durumlar için sağlık raporu
İngiltere	Geçici durumlar için ebeveyn talebi, daha uzun durumlar için sağlık raporu
İtalya	Geçici durumlar için ebeveyn talebi, daha uzun durumlar için sağlık raporu
Türkiye	Sağlık Raporu

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin dersten muafiyet tutulması için Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya'da geçici durumlar için ebeveyn talebi, daha uzun durumlar için sağlık raporu gerekliliği görülmektedir. Türkiye'de ise sağlık raporu öğrencilerin dersten muaf tutulması için gereklidir. Ayrıca dersin muafiyet durumlarını belirlemede sorumlu öğretmenlerin söz sahibi olmadığı görülmektedir. Bunun yanında resmi olarak öğrencilerin dersten muafiyet tutulması için Türkiye'de sağlık raporu görülse de, diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi ebeveyn ve sağlık uzmanlarının etkili olduğunu söyleyebiliriz.

Sonuç

Ülkemizde, 2012 yılında yapılan bir değişiklikle İlkokul programlarında yer alan Beden Eğitimi ve Spor öğretim programının içeriği ve adı değiştirilerek 1.- 4. sınıflar için “Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi” öğretim programı hazırlanmıştır. Avrupa ilkokul programında ise Beden Eğitimi ya da Spor öğretim programıyla yer almaktadır. Bütün ülkelerin ilgili okullarındaki beden eğitiminin temel amaçlarının içerisinde; fiziksel, sosyal, duygusal becerileri, bilişsel süreçleri, motivasyon ve ahlaki unsurlarla birlikte geniş bir beceri ağını kapsamakta olduğunu söyleyebiliriz. İşte bu nedenle hemen hemen bütün ülkeler gençlerin bir bütün olarak gelişimlerini ana amaç olarak kabul etmişlerdir. Bu bağlamda çalışmada; Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Türkiye'nin İlkokul programındaki Oyun ve Fiziki Etkinlik dersi ile Beden Eğitimi ve Spor dersleri incelenmiştir. Bu çalışmada elde edilen bulgular ışığında: Türkiye' de uygulanmakta olan Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersi Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya da uygulanmakta olan Beden Eğitimi ve Spor dersleri ile benzerlik göstermektedir.

Dolayısıyla oyunun, beden eğitiminin ve sporun önemi bütün Avrupa ülkeleri eğitim programlarında belirtilmiş olup, önemi de açık ve net olarak vurgulanmıştır. Buna karşın çalışma grubumuzdaki ülkelerin beden eğitimine ayrılan öğretim süreleri saat bazında karşılaştırıldığında, Fransa ve Türkiye'nin Almanya, İngiltere ve İtalya'ya göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Ülkemizde ders saatinin fazla olmasının amaca uygun kullanım anlamına gelmediği Dağdelen ve Kösterelioğlu (2015) tarafından yapılan çalışmada ortaya konulmuştur. Bu çalışma bulgularına göre Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersinin diğer derslerdeki eksikleri tamamlamak için kullanıldığı ortaya çıkmıştır.

Bu bağlamda ülkelerin ilkokul öğretim programlarında; genellikle koşma, zıplama, yürüme, yakalama ve atış gibi başlıca fiziksel etkinliklerin olduğu görülmüştür. Bunun yanında oyunlar da ise tipik olarak top oyunlarının oynandığı da görülmektedir. Ayrıca Türkiye ve İtalya'da etkinliklerin okul özerkliğine bırakıldığı, Almanya, Fransa ve İngiltere' de ise yüzme, açık hava ve macera, jimnastik, oyun, dans ve atletizm etkinliklerin yapıldığı görülmüştür.

Oyun ve fiziki etkinlikler dersine karşılık gelen dersler genellikle sınıf öğretmenleri tarafından yürütülmektedir. Bu durumda oyunun, beden eğitiminin ve sporun temel amaçlarının okullarda hayata geçirilmesinde önemli rol oynayanların ise tartışmasız uygulama öğretmenleri olacağını söyleyebiliriz. Ancak Bayat, Kaymak ve Balcı (2016) tarafından yapılan çalışmanın bulgusuna göre sınıf öğretmenlerinin Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersine ilişkin alan bilgilerinin yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun yanında ülkemizden farklı olarak İngiltere'de ise dersin yönetimi okul özerkliğine bırakılmıştır. Burada dersin sınıf öğretmeni mi yoksa uzman

öğretmen tarafından mı yürütüleceği konusunda okullar karar verebilmektedir. Uzman öğretmen ile ders sürecinde öğrencilere yansıtılacak ders alanına ilişkin bilginin daha özelleşeceği ve öğrencilerin bu derslere katılımının yüksek olacağı söylenebilir.

Bunun yanında bütün ülkelerde eğitim-öğretim yılı boyunca öğrencilerin derse katılımları, ilerleme ve gelişimleri düzenli bir biçimde izlenmekte ve değerlendirilmektedir. Buna karşın, araştırma yöntemleri, eğitim kademelerine ve ülkelere göre farklılık göstermektedir. Burada en sık kullanılan genel değerlendirme ve biçimlendirici değerlendirme türleridir. Buna ek olarak, Fransa ve İngiltere'de beden eğitimi ve spor dersleri için geliştirilmiş merkezi değerlendirme türü de kullanılmaktadır.

Bu tür dersler birebir uygulamaya yönelik olup, öğrencilerin daha iyi kavrayabilmesi, yetişebilmesi ve gelişebilmesi açısından yaparak yaşayarak öğrenme metodu uygulandığı için öğrencilerin derse aktif katılımı en önemli etkidir. Bunun yanında çeşitli sağlık sebeplerinden dolayı öğrenciler her zaman derse aktif olarak katılamayabilirler. Bu durumda çözüm olarak öğrenciler geçici ya da sürekli olarak beden eğitimi derslerinden muaf tutulabilirler. Bunun uygulamalarında ise, Avrupa ülkelerinde; geçici durumlar için ebeveyn talebi, daha uzun durumlar için sağlık raporu gerekli iken Türkiye'de ise dersten muaf olabilmek için resmi olarak sağlık raporu gereklidir. Ancak ülkemizde de geçici durumlar için ebeveynler öğretmenlerimizden talepte bulunabilmekte ve öğretmenlerimizde bunu iyi niyetle yerine getirmektedirler. Bu sonuçlar doğrultusunda önerilerimiz aşağıdaki şekildedir.

- 1) İlkokullarda Oyun ve Fiziki Etkinlik derslerine büyük bir çoğunlukla sınıf öğretmenleri girmektedir. Bunun için sınıf öğretmenlerinin Lisans eğitimlerinde Oyun ve Fiziki Etkinlikler hakkında yeterli bilgiye sahip olan, bu alanın uzmanı Beden Eğitimi ve Spor alanında uzman öğretim üyelerinin derse girmeleri sağlanmalıdır.
- 2) Lisans eğitimlerinde Oyun ve Fiziki Etkinlik hakkında yeterli bilgiye sahip olamayan sınıf öğretmenleri için hizmet içi eğitim düzenlenebilir.
- 3) İlkokullarında Oyun ve Fiziki Etkinlik dersine daha fazla önem verilerek, Oyun ve Fiziki Etkinlik dersinin amaçlarına uygun şekilde işlenmesi sağlanmalıdır. Ayrıca bu ders saatlerinde başka derslerin işlenmesinin önüne geçilmelidir.
- 4) İlkokullarda Oyun ve Fiziki Etkinlik dersinden öğrencilerin geçici durum için muaf tutulabilmesi sağlık raporunda olduğu gibi keyfiyetçiliği ve su istimalleri önlemek adına, ebeveyn talebi de resmi hale dönüştürülmelidir.

Kaynakça

Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice. 2013. *Avrupa'daki Okullarda Beden Eğitimi ve Spor*. Eurydice Raporu. Lüksemburg: AB Yayın Ofisi.

Balcı, A. 2016. *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Bayat, S., Kaymak, M. N., & Balcı, O. 2016. Sınıf Öğretmenlerinin Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersinde Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Görüşleri. *Journal of Human Sciences*, 13 (3), 4917-4930.

Dağdelen, O. ve Kösterelioğlu, İ. 2015. İlkokullardaki Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (19), 97-128.

Engin, A. O., Seven, M. A. ve Turhan, V. N. 2004. Oyunların Öğrenmedeki Yeri ve Önemi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (4), 109-120.

Er, A. 2008. Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde Sınıf İçi Etkinlik Olarak Oyun Kullanımı. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 301-310.

Göde, D. ve Susar, F. 1997. Okul Öncesi Eğitimin Önemi ile Bu Eğitimde Oyunun ve Bedensel Etkinliklerin Rolü. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 39-48.

Karasar, N. 2015. *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

MEB. 2012a. *12 Yıl Zorunlu Eğitim: Sorular-Cevaplar*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

MEB. 2012b. *Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Öğüt, E. 2010. *Somut Olmayan Kültürel Mirasın Aktarımına Bir Bakış: Geleneksel Çocuk Oyunlarının Yaşatılması İçin Öneriler*. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü.

Ulutaş, A. 2011. Okul Öncesi Dönemde Drama ve Oyunun Önemi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(6), 232-242.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. 2016. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.